

Вікторія Сьомченко

к.е.н., доцент,

Запорізький національний університет

Карина Мячева

студентка,

Запорізький національний університет

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Необхідною складовою успішного господарювання є якісна та своєчасна оцінка фінансового стану підприємства, тобто оцінка рівня забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності, а також своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями [1]. Адже результати такого аналізу є передумовою прийняття ефективних управлінських рішень щодо розвитку окремих напрямів господарювання та функціонування підприємства в цілому. Правильність цих рішень залежить від обраної методики оцінки фінансового стану та інтерпретації отриманих результатів. Саме тому вибір та обґрунтування методичних засад визначення фінансового стану підприємства є важливим та актуальним питанням у діяльності суб'єктів господарювання.

Для оцінки фінансового стану підприємства використовують певну сукупність показників, прийомів та методів. Так, до основних показників, що характеризують фінансовий стан підприємства, належать такі [2]: показники оцінки майнового стану підприємства; показники ліквідності та платоспроможності; показники оцінки фінансової незалежності (показники оцінки структури джерел засобів підприємства); показники ділової активності (оборотання дебіторської та кредиторської заборгованостей, оборотання оборотних коштів, ресурсовіддача); показники аналізу рентабельності (прибутковості) (загальна рентабельність, аналізу оборотності капіталу та трансформації активів, аналізу рентабельності капіталу); показники позицій підприємства на ринку цінних паперів.

Мета розрахунку вищенаведених показників полягає у тому, щоб знайти та використати шляхи покращення фінансового стану, забезпечити зростання ринкової вартості підприємства в довгостроковому періоді.

Інформаційною базою для аналізу фінансового стану підприємства є фінансова звітність. Для здійснення аналізу даних показників фінансового стану підприємства застосовують такі прийоми: горизонтальний аналіз (порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом.); вертикальний аналіз (визначення структури фінансових показників); трендовий аналіз (визначення основної тенденції динаміки показників); факторний аналіз (визначення впливу окремих факторів на результативний показник); аналіз відносних показників (розрахунок відношень між окремими значеннями показників звітності); порівняльний аналіз (зіставлення показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньо галузевими).

Вибір найкращої методики оцінки фінансового стану підприємства обумовлюється багатьма факторами, в першу чергу важливе значення має галузева приналежність підприємства, цілі і завдання, пріоритети його розвитку, закріплені у фінансовій стратегії. Необхідно зазначити, що в практичній діяльності доцільно використовувати наступні методи оцінки фінансового стану підприємства [4]:

1. Комплексний метод оцінки аналізує і групує показники за двома напрямками: стійкого фінансового стану й незадовільного. За допомогою цього методу можна відокремити проблемні напрямки в діяльності підприємства та виявити причини. Метод достатньо трудомісткий, на його основі важко зробити висновки щодо фінансового стану підприємства, оскільки йому притаманні усі недоліки коефіцієнтного методу.

2. Інтегральний метод розглядає оцінку фінансового стану підприємства на базі розрахунку інтегрального показника, який формується в узагальнюючий показник за напрямками рівнів платоспроможності, фінансової незалежності та якості активів.

3. Беззбитковий метод передбачає розрахунок величини операційного важеля та оцінку фінансового стану підприємства показником запасу фінансової стійкості, однак він не дає повної оцінки стану підприємства.

4. Рівноважний метод заснований на досягненні рівноваги між ліквідними потоками у сфері господарсько-інвестиційної і фінансової діяльності підприємства.

Якщо розглянути методи, що наведені вище, то можна зробити висновок, що жодна з методик не адаптована до сучасної економічної ситуації України.

Нажаль, на сьогоднішній час не існує універсальної методики оцінювання фінансового стану підприємства. Така методика мала б враховувати мету фінансового аналізу, постійно змінюваний склад множини оцінювальних параметрів, який змінюється відповідно до умов розвитку внутрішнього та зовнішнього економічного середовища, а також розмірність, специфіку підприємства конкретної галузі й умов, у яких воно функціонує.

У зв'язку з постійною зміною умов функціонування вітчизняних підприємств постає проблема удосконалення наявних та розробка нових методик аналізу фінансового стану підприємства. Це питання потребує подальших досліджень. Їх необхідно проводити у взаємозв'язку аналізу фінансового становища підприємства за оцінкою впливу факторів оточуючого економічного середовища на його фінансовий стан. Це дозволить більш повно оцінити характер та ефективність використання ресурсів підприємства, забезпечить зовнішніх і внутрішніх користувачів об'єктивною і повною інформацією для прийняття тактичних і стратегічних рішень.

Але недосконалість методів оцінки фінансового стану підприємства це не єдина проблема. На сьогоднішній день також існують складності проведення аналізу фінансового стану, що обумовлено нестабільністю економіки, кризовим станом, політичною невизначеністю. В умовах постійної зміни інформації багато фінансово-економічних показників, розрахованих на певний час, можуть надалі втратити свою цінність для аналізу у зв'язку з нестабільністю національної валюти [4]. Певну перешкоду для аналізу фінансового стану підприємства складають: різні форми власності, наприклад, чимало показників, що характеризують фінансовий стан акціонерних підприємств не можуть бути розраховані через причини відсутності або слабого розвитку у державі ринку цінних паперів, де б оберталися акції цих підприємств і по яким можна б було судити про положення емітентів; нестабільність законодавчої бази. Отже, для подолання даної проблеми необхідно, враховуючи умови фінансової кризи, розробляти нові методи оцінки фінансового стану, а також розробляти методи і способи покращення фінансового стану, підвищення платоспроможності і ліквідності підприємства.

Список використаних джерел

1. Знахуренко П. А. Комплексна оцінка фінансового стану підприємств. *Фінанси України*. 2007. № 1. С. 111-113.
2. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Видавництво «Кондор». 2009. 194 с.
3. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств. *Фінанси України*. 2005. № 3. С. 117-128.
4. Котляр М. Л. Аналіз фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2008. С. 99-104.